

prof. Władysław Pluta
emerytowany pracownik
Katedry Komunikacji Wizualnej
Wydziału Form Przemysłowych
Akademii Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki
w Krakowie

ul. Smoleńsk 9
31-108 Kraków
tel: 501 774 961
e-mail: plutawladyslaw@gmail.com

Recenzja dorobku twórczego oraz pracy doktorskiej pani magister **Patrycji Longawy**, sporządzona w związku z postępowaniem doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne, wszczętym przez Wydział Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego Kolegium Nauk Humanistycznych.

Zleceniodawca recenzji

Uniwersytet Rzeszowski reprezentowany przez prof. dr. hab. Pawła Gratę, prorektora ds. Kolegium Nauk Humanistycznych UR.

Wprowadzenie

Pragnę wyrazić zadowolenie, że zgodnie z uchwałą Rady Naukowej Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytet Rzeszowski zwrócił się do mnie o przygotowanie oceny dokonań twórczych oraz pracy doktorskiej pani magister Patrycji Longawy, której dokonania śledzę od dłuższego czasu i niezwykle wysoko cenię. Prośbę tę realizuję tym chętniej, że promotorem doktorantki jest dr hab. Wiesław Grzegorzczak – sława w dziedzinie projektowania plakatów, znaków i innych form graficznych.

Dokumentacja doktorska

Podstawą przygotowania recenzji jest komplet dostarczonych materiałów w formie papierowej i elektronicznej. Forma papierowa to:

1. Patrycja Longawa „Dokumentacja dorobku twórczego”,
format 215 x 280 mm, objętość 394 strony;
2. Patrycja Longawa „Plakaty społeczne poruszające problem uzależnień” – część pierwsza,
format 215 x 280 mm, objętość 24 strony;
3. Patrycja Longawa „Plakaty społeczne poruszające problem uzależnień” – część druga,
format 215 x 280 mm, objętość 104 strony;
4. Patrycja Longawa „Dokumentacja do wszczęcia przewodu doktorskiego”,
format A4, objętość 272 strony.

Formie papierowej dokumentacji towarzyszy płyta CD z cyfrowym zapisem dorobku twórczego.

Podstawowe informacje o kandydatce

Patrycja Longawa urodziła się 09.02.1988 roku w Sanoku. W 2010 roku ukończyła studia licencjackie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Grodka w Sanoku na kierunku edukacja artystyczna. Dyplom licencjacki zrealizowała pod kierunkiem prof. zw. Stanisława Białogłowicza. W 2012 roku obroniła dyplom magisterski na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego na kierunku edukacja artystyczna w specjalności malarstwo pod kierunkiem prof. Jadwigi Szmyd – Sikory. W 2013 roku Patrycja Longawa obroniła z wyróżnieniem drugi dyplom magisterski, tym razem w specjalności grafika w Pracowni Druku Cyfrowego na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego pod kierunkiem dr hab. Joanny Janowskiej-Augustyn. Dyplom ten był nominowany do nagrody im. Jerzego Panka za najlepszy dyplom artystyczny Wydziału Sztuki UR w 2013 roku. Równolegle zrealizowała dyplom projektowy w Pracowni Projektowej II pod kierunkiem dr hab. Wiesława Grzegorzcyka przy współpracy mgr. Marcina Dudka. Tematem tej pracy była seria plakatów poświęconych lekturom szkolnym. Jej celem było zachęcenie młodzieży do czytania – jak pisze promotor „do czytania książek polskich autorów”.

Działalność twórcza - osiągnięcia artystyczne

Patrycja Longawa posiada zdobyte w czasie studiów specjalności w zakresie malarstwa, grafiki artystycznej, projektowania graficznego oraz edukacji artystycznej. Jest wszechstronnie wyedukowaną artystką i projektantką. Umiłowaną przez nią dziedziną jest projektowanie plakatu. Jej dorobek w tym zakresie jest imponujący. Od 2013 roku miała trzynaście wystaw indywidualnych. Brała udział w ponad trzydziestu ogólnopolskich wystawach zbiorowych i stu piętnastu międzynarodowych wystawach zbiorowych. Brała też udział w pięćdziesięciu czterech międzynarodowych wystawach, do których była specjalnie zaproszona. Zdobyła dziewięć nagród, wyróżnień i nominacji w imprezach ogólnopolskich, w tym pragnę wymienić uzyskane wyróżnienie honorowe w Biennale Plakatu Polskiego w Katowicach w 2017 roku oraz nagrodę fundowaną w Biennale Plakatu Polskiego w Katowicach w 2019 roku. W imprezach międzynarodowych zdobyła osiemnaście nagród, wyróżnień i nominacji, w tym między innymi I nagroda w Ogaki Matsuri Festival Poster Competition w 2017 roku oraz II nagroda w Międzynarodowym Biennale Plakatu Społeczno-Politycznego w Oświęcimiu w 2018 roku, w którym miałem zaszczyt być przewodniczącym jury.

Patrycja Longawa odbyła stypendia i staże naukowe; między innymi stypendium naukowe na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Odbyła również szcziomiesięczny staż absolwencki organizowany przez UR oraz stypendium naukowe na kierunku grafika. Patrycja Longawa jest aktywnym uczestnikiem życia artystycznego, autorką licznych publikacji i wywiadów a jej prace były publikowane w dziesiątkach książek, katalogów i czasopism. Jest członkinią Związku Polskich Artystów Plastyków Oddziału Rzeszowskiego oraz Międzynarodowej Organizacji Projektowania Graficznego UDA. Była powoływana do udziału w jury międzynarodowych konkursów, między innymi do Ecuador Poster Biennial czy Strelka International Biennale.

W tym miejscu pozwolę sobie wymienić i pokrótce omówić kilka prac Patrycji Longawy aby syntetycznie scharakteryzować jej plakatową twórczość.

Plakat 1. „Never forget 1914” z 2014 roku – I nagroda w II International Poster Exhibition Leipzig 2014 Niemcy

Plakat przedstawia pokiereszowanego żołnierza pierwszej wojny światowej – nie są ważne dla autorki szczegóły umundurowania czy państwowa przynależność do danej armii lecz

okropności wojny. Autorka prowadzi subtelną grę z odbiorcą, nawiązując w swojej pracy do serii fotograficznych portretów przedstawiających ludzi poszkodowanych w wyniku wojny. Stylistycznie plakat nawiązuje do prac ekspresjonizmu niemieckiego. Nie sposób się dziwić, że plakat ten uzyskał najwyższy laur.

Plakat 2. „Ogaki Matsuri Festival” – I nagroda w International Poster Competition Japonia 2007

Praca pokazuje portret Japończyka siedzącego w odświętnym ubraniu, emanującego spokoje, dostojnością i radością. Portret autorka wykonała w technice cyfrowej, używając właściwych dla tematu środków graficznych.

Plakat 3. „Tłum” – II nagroda Genius Saeculi – Duch naszego czasu..., 2017 – wyróżnienie honorowe Biennale Plakatu Polskiego w Katowicach 2017, II nagroda w Biennale Plakatu Społeczno-Politycznego w Oświęcimiu 2018

Na plakacie widzimy grupę takich samych osób przedstawionych z góry, idących w tym samym kierunku, jednakowo ubranych w czarno-szare stroje. Z grupy wyłamuje się jedna osoba ubrana w czerwoną marynarkę, idąca w przeciwną stronę. Praca wyraża nadzieję i wiarę w niezależność i wolność jednostki.

Talent pani Patrycji Longawy rozbłysnął zaraz po ukończeniu studiów w 2013 roku. Nie było wtedy wydarzenia projektowego, w którym by pani Patrycja nie uczestniczyła a często otrzymywała nagrody. Fenomen ten jest tym większy, że zdobywała laury nie tylko w Ojczyźnie ale chyba z wyjątkiem Antarktydy na wszystkich kontynentach. Wydaje się, że sukcesy te wynikają z jej głębokiego zainteresowania sprawami świata i losami zwykłych ludzi.

Mimo młodego wieku Patrycja Longawa wypracowała już elementy indywidualnego stylu, co jest godne podziwu. Nawiązuje do tradycji polskiej szkoły plakatu, jego malarskiego i generalnie artystycznego charakteru. W swoich pracach - tak jak to robiło wielu polskich plakacistów - czerpie inspiracje z polskiej tradycji ludowej. W jej pracach widać prostotę form i kolorystykę, pochodzącą z ludowych wycinanek. W opozycji do tych tradycji chce i potrafi czerpać inspiracje ze współczesnej techniki i ikonografii cyfrowej.

Praca doktorska

Praca doktorska pani Patrycji Longawy pod tytułem „Plakaty społeczne poruszające problem uzależnień” ma charakter dzieła plastycznego, które stanowi zbiór piętnastu plakatów podzielony na dwie grupy:

Grupa 1. Uzależnienia fizyczne:

- od alkoholu
- od leków, opioidów i barbiturantów
- od narkotyków
- od nikotyny

Grupa 2. Uzależnienia psychiczne:

- od jedzenia
- od hazardu
- od zakupów
- od samookaleczania się
- od social mediów
- od internetu

- od seksu
- od pracy
- od telewizji
- od masturbacji i pornografii
- od telefonu

Wszystkie plakaty mają format 100 x 70 cm i zrealizowane zostały w 2019 roku w technice cyfrowej. Części praktycznej doktoratu towarzyszy stosowny opis, wyjaśniający założenia i tezy zrealizowanego dzieła. Głównym powodem podjęcia tego tematu jest jej wrażliwość na sprawy społeczne; autorka zdaje sobie sprawę, że uzależnienia fizyczne i psychiczne dotyczą wiele osób. Nie zależą one od wieku, płci, stopnia wykształcenia czy zamożności. Pani Patrycja zwraca uwagę na powszechność tego zjawiska. Wiele wymienionych uzależnień to problemy nowe a należy spodziewać się, że mogą się pojawiać następne - w tej chwili nieznane. Autorka stwierdza, „... że uzależnienia są i będą nieodzownym towarzyszem ludzkości począwszy od czasów starożytnych aż do współczesności.” Uzależnienia są zjawiskiem powszechnym i dotyczą nie tylko osoby uzależnione ale również ich rodzinę i otoczenie. Nie wszyscy uzależnieni mogą mieć dostęp do informacji i fachowej opieki. Stąd wybór kandydatki by wykorzystać formę plakatu i dotrzeć do wszystkich potencjalnie zainteresowanych poprzez „sztukę ulicy”.

Pani Patrycja przeanalizowała plakaty społeczne, zwłaszcza dotyczące uzależnień, zaprojektowane i wydane w Polsce jak również prace zagraniczne. Analiza ta nie była tylko źródłem poszukiwań i inspiracji ale przede wszystkim prześledzeniem rozwoju plakatu społecznego. Dla pani Patrycji „... plakat społeczny jest czymś w rodzaju szkła powiększającego, którego celem jest pokazywanie problemów współczesności. ... Komunikat plakatowy w obecnych czasach staje się coraz bardziej globalny, dlatego dobry twórca powinien sięgać do symboli globalnych.” W opisie do części praktycznej pracy autorka przedstawia swoją metodę graficzną, pokazuje szkice prowadzące do rezultatów końcowych. W następnych częściach ujawnia narzędzia i warsztat pracy. Przedstawia dane techniczne oraz metody zapisy projektu. Następnie opisuje idee wszystkich piętnastu plakatów. Pracę opisową zamyka syntetyczny wykaz bibliografii oraz spis cytowanych ilustracji. W podsumowaniu autorka ujawnia cel swojej pracy, którym jest „z jednej strony zbadanie problemu uzależnień obecnych w sztuce plakatu jak i stworzenie własnej serii na ten temat.” Autorka pisze „plakat społeczny jest dla mnie sposobem, dzięki któremu mogę wypowiadać się na tematy, które mnie nurtują, zastanawiają lub złością.” Patrycja Longawa wywiązała się z tego zadania bez zarzutu, realizując serię piętnastu prostych, jednoznacznych i czytelnych prac w pełni potwierdzających jej kwalifikacje zawodowe - prace mają zdolność przyciągania uwagi widza, zapadania w pamięć i wzbudzania refleksji. Mają cechy perswazyjne a przy tym są dekoracyjne. Decyzja stosowania języka angielskiego do tytułów sprawia, że są uniwersalne. Prace mają wyrazistą kolorystykę, odpowiednią do tematów plakatów. Serię cechują indywidualne elementy stylu autorki.

Podsumowanie

Patrycja Longawa jest jedną z najwybitniejszych i najbardziej aktywnych projektantek i artystek swojego pokolenia. Jak sama pisze o sobie w tekście towarzyszącym pracy doktorskiej „Jestem szczerym człowiekiem i bardzo doceniam szczerych ludzi. Plakaty, który tworzę wpisują się w mój charakter.” Myślę, że to wyznanie pozwala bardziej zrozumieć skąd biorą się efekty pracy kandydatki i jej sukcesy. Podstawą relacji między nią a odbiorcami jej sztuki jest uczciwość. Myślę, że oglądający jej plakaty wyczuwają czy to co nam przekazuje

i to jak przekazuje jest szczerze. Szczerość jest jednym z podstawowych przekazów jej plakatów. Z ogromną przyjemnością, zainteresowaniem a nawet entuzjazmem czyta się jej teksty opisujące jej artystyczne doświadczenia. O swoich plakatach pisze „Mój język plakatowy jest obecnie inny niż na początku studiów graficznych, gdyż był on w tamtym czasie bardziej malarski. Teraz jest on bardziej graficzny i bogaty w metaforyczną treść, przenośnie i metafory graficzne. To dzięki mojej ciężkiej pracy i doświadczeniu w tworzeniu plakatów zaczęłam rozumieć istotę dobrego plakatu. Mam więc nadzieję całe życie dążyć do jego doskonalenia.” Deklaracja ta jest bardzo daleko idąca i jestem przekonany, że pani Patrycja jest w stanie wywiązać się z tej deklaracji.

Konkluzja recenzji

Biorąc pod uwagę dorobek artystyczny, projektowy oraz pracę doktorską pani mgr Patrycji Longawy z całym przekonaniem wnioskuję o nadanie kandydatce stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie sztuki piękne.

Pragnę dodać, że zarówno dorobek artystyczny jak i praca doktorska pani Patrycji Longawy mają cechy dzieł wybitnych i w związku z tym dodatkowo wnoszę o przyznanie autorce stosownego wyróżnienia.



Władysław Pluta

Kraków, 25.05.2020 r.